

## ת"פ 29681/04/13 - מדינת ישראל נגד תאאר כנעאן - פיראס אסמעאיל - ווהיב אסמעאיל - (נידון)

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"פ 29681-04-13 מדינת ישראל נ' כנעאן(עציר) ואח'

14.12.14

בפני כב' השופט כמאל סעב  
בעניין: מדינת ישראל

המאשימה

נגד

1. תאאר כנעאן - ת.ז 203795018 (נידון)
2. פיראס אסמעאיל - ת.ז 201342474
3. ווהיב אסמעאיל - ת.ז 036517404 (נידון)

הנאשמים

מטעם המאשימה עו"ד בני פסקל

מטעם הנאשם עו"ד חיים שוורצברג

### הכרעת דין ביחס לנאשם מס' 2

#### עובדות כתב האישום:

1. כנגד הנאשם מס' 2 (להלן גם - "הנאשם" ו/או "פיראס") הוגש כתב אישום המייחס לו עבירה של הצתה לפי סעיפים 448(א)רישא ו-29 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין").
2. כתב האישום הוגש כנגד הנאשם יחד עם תאאר כנעאן (להלן: "תאאר") ווהיב אסמעאיל (להלן: "והיב") (וביחד: "האחרים").
3. בתאריך 8/4/13 סמוך לשעה 23:30, על רקע סכסוך בגין חוב כספי שהייה בין יזיד חסן תושב סאג'ור (להלן: "המתלונן") לבין תאאר כנעאן (להלן: "הסכסוך") ולבקשתו של תאאר, החליט הנאשם יחד עם האחרים להצית מבנה מגורים השייך למתלונן (להלן: "המבנה").

הנאשם יחד עם האחרים נסעו מכפר מגד לכרום לכפר סאג'ור, ברכב מסוג סובארו ג'סטוי, מ.ר. 5844303 השייך לווהיב (להלן: "הרכב") כשוהיב נוהג ברכב. הנאשם והאחרים היו מצוידים בבקבוק המכיל חומר דליק מסוג טרפנטין ובמצית במטרה להצית את המבנה.

4. בסביבות השעה 23:30, משהגיעו הנאשמים ברכב לכפר סאג'ור, עצר ווהיב את הרכב במרחק של מספר מטרים מהמבנה והנאשם יחד עם תאאר ירדו מהרכב כשהם מצוידים בבקבוק הטרפנטין ובמצית.

5. תאאר התקרב למבנה ושפך את הטרפנטין על קורות העץ המחפות את קיר המבנה ואילו הנאשם הצית באמצעות מצית את קורות העץ עליהן שפך תאאר את הטרפנטין.

לאחר ביצוע ההצתה, שניהם חזרו לרכב בו המתין להם ווהיב והאחר ונמלטו מהמקום.

6. כתוצאה ממעשיהם, בערו קורות העץ ונגרם למבנה נזק הכולל סימני פיח ושריפה על קורות העץ.

עובדות אלו נטענו בכתב האישום ע"י המאשימה.

### **תשובת הנאשם לכתב האישום:**

7. המחלוקת היחידה בתיק הנדון הינה בנוגע לחלקו של הנאשם במעשים, האם הנאשם ישב ברכב בעת שתאאר ביצע את ההצתה, או שמא ירד מהרכב ואף הבעיר את האש.

8. בתאריך 29.5.13 מסר הנאשם את תשובתו לכתב האישום, וטען כי הוא אכן ירד מהרכב, אולם הוא לא הצית.

9. אך בתאריך 19.11.13 הנאשם שינה את תשובתו לכתב האישום וטען כי הוא בכלל לא ירד מהרכב.

10. כאן המקום לציין שהן תאאר והן ווהיב הודו, הורשעו ודינם נגזר.

### **ראיות הצדדים:**

11. מטעם התביעה העידו השוטרים שחקרו את האירוע בזמן הרלוונטי לכתב האישום, כמו כן, העידו שני השותפים לעבירה, תאאר וווהיב, שעליהם הכרזתי כעדים עוינים וזאת לאור הסתירות שעלו בגרסותיהם.

12. בתיק הנדון יש לראות בעדותם של שני השותפים לעבירה, תאאר ווהיב, כעדויות מרכזיות. שני העדים הורשעו עפ"י הודאתם במיוחס להם בכתב האישום.

13. מטעם הנאשם העיד הנאשם עצמו.

### עדות תאאר:

14. במשטרה תאאר התוודה בפני רס"ב רימון חנאו כי הוא והנאשם ירדו מהרכב ביחד, הוא שפך את הטרפנטין על קורות העץ, והנאשם הצית אותם (ת/38 שורה 11-12, שורה 43-45 ושורה 71).

15. כמו כן, תאאר חזר על אותם דברים בחקירתו בפני רס"ר אמיר עאמר (ת/39 שורה 10 ו-27).

16. במהלך עדותו של תאאר בפני החלטתי להכריז עליו כעד עוין, וזאת לאור הסתירות שעלו בגרסתו (ראה ההחלטה - פרוט' עמ' 97).

17. תאאר בעדותו טען כי כל מה שנאמר בחקירתו זה שקר וכי הנאשם בכלל לא ירד מהרכב, והוא זה שהצית את קורות העץ, בזמן שוהיב והנאשם חיכו לו בתוך המכונית. (פרוט' עמ' 94 ש' 24-26).

18. כשב"כ המאשימה עימת את העד בשאלה:

**"כמו שאמרתי החקירות שלך מצולמות ובית המשפט יראה את הדיסקים ויכול לראות מה אמרת בדיוק, אז אין טעם לטעון דברים אחרים."**, תאאר ענה לו:

**"אין לי מה להוסיף, עכשיו אמרתי אמת. אולי טעיתי בחקירה, אולי הייתי שיכור, לא יודע מה."**

19. בהמשך לכך, ב"כ המאשימה הפנה תאאר לת/39 ש' 10, (ראו סעיף 14 לעיל), ותשובת תאאר הייתה כדלקמן:

**"רוצה להוסיף משהו - כשהייתי בימ"ר עכו שיקרנו, זה מרגש, אבל עכשיו אני מספר רק את האמת. כולנו טעינו בחקירה. פיראס לא ירד מהאוטו. עכשיו אני סיפרתי אמת. תראו מה יש בדיסקים."**

20. בהמשך, ב"כ המאשימה שאל את תאאר:

**"תסביר לי מה זה שיקרנו", ותאאר ענה לו "פיראס אמר לי אם אתה יכול להביא חצי חצי, שנתחלק. אני חבר**

שלו, אנו ביחד טעינו, ואני עכשיו לא רוצה שגם יסתבך. אני עשיתי את הכל, לקחתי סך הכל ממנו מצית, ואני הדלקתי."

#### עדות והיב:

21. והיב מסר שלוש עדויות במשטרה, בהודעותיו הוא מסר כי הנאשם ירד יחד עם תאאר לכיוון הצימר, אולם בהודעתו הראשונה בפני רס"ב רימון חינואוי הוא טען כי הוא לא ראה מה התרחש במקום (ראו ת/40 שורה 34+33). אך בהודעתו השנייה בפני אותו חוקר רימון חינואוי, מסר כי מי שהדליק את האש זה היה הנאשם - (ת/41 ש' 14+13).

22. והיב בפני סתר את עצמו בכך שטען כי הנאשם לא הצית את קורות העץ, ומי שעשה כן זה היה תאאר, לאור הסתירות שעלו בגרסתו הכרזתי עליו כעד עוין (ראו החלטה מיום 15.09.14 פרוט' עמ' 108).

23. לאחר שהכרזתי עליו כעד עוין, ב"כ המאשימה הפנה לוחיב את השאלה שלהלן:

"ש. לדעתי, אתה עכשיו אומר לנו שאתה לא זוכר את הפרט הזה שאמרת במשטרה שפיראס זה שהדליק, לדעתי אתה אומר את זה כי אתה מנסה לעזור לפיראס קרוב שלך, אולי תצליח לעזור לו לא לעבור את המאסר שעברת."

תשובת העד הייתה:

" ת. העניין לא כך, יכול להיות בחקירה שלי שיקרתי, אמרתי בגלל שיש לי משפחה המשטרה תשחרר אותי פיראס יכנס. גם לי יש משפחה, אני לא רוצה לשקר. סך הכל ראיתי אותו יורד מהרכב."

#### דיסק ההובלה וההצבעה - ת/32:

24. צפייה בדיסק ההובלה וההצבעה שביצע הנאשם ביום 11.4.13 (ת/32) מעלה כי הנאשם הצליח להוביל את השוטר רק עד לכיכר הראשונה של כפר סאג'ור.

הנאשם מסר במהלך ההובלה כי אינו יודע ואינו זוכר איפה נמצא הבית של המתלונן וכי הוא היה שתוי, וציין כי מי שהדריך אותם לשם זה תאאר, כאשר הנהג היה והיב והנאשם ישב מאחור.

עוד מסר הנאשם כי עם הגעתם לבית המתלונן תאאר ירד מהרכב, קרא לנאשם שירד מהרכב, תאאר שפך טרפנטין על קורות העץ או "הדרבזין" והנאשם הצית אותם באמצעות מצית.

#### גרסת הנאשם:

25. בחקירתו הראשונה של הנאשם (ת/10) הוא הכחיש מעורבותו בעבירה ומסר כי תאאר זה שהצית את הצימר, אולם מיד לאחר החקירה הראשונה הנאשם חזר ומסר בפני חוקר אחר גרסה המסבכת אותו במעורבות באירוע והודה בכך שהוא ירד עם תאאר, תאאר שפך את הטרפנטין על קורות העץ, והוא בעצמו הבעיר את האש באמצעות מצית - (ת/17 - ש'7+6, ש'15+14. ראה גם המזכר של רימון חינואי (ת/18)).

26. ארבעה ימים לאחר מכן, נגבתה מהנאשם עוד הודעה, אשר בה חזר על הגרסה המפלילה אותו - (ת/12-ש' 20-16, 42-41).

27. בפניי הנאשם התכחש למיוחס לו וטען כי הוא הודה בחשדות שיוחסו לו, זאת לאור המצב שהיה שרוי בו. לטענתו הוא היה "מוכן לשלם את הכל בשביל לצאת משם".

28. הנאשם נשאל בחקירתו הראשית, מה גרם לו לשנות את גרסתו כאשר הכחיש את המיוחס לו בהודעה הראשונה ומיד לאחריה מסר הודעה שנייה, וכעבור ארבעה ימים מסר עוד הודעה, כשבשתי ההודעות האחרונות בשונה מהראשונה הוא הודה במיוחס לו. הנאשם השיב:

"לא יודע באיזה מצב הייתי, הייתי מוכן לשלם הכל בשביל לצאת משם, אפילו אם היו רוצים יותר מזה להגיד דברים, הייתי אומר רק כדי שישחררו אותי משם, מהמצב שהייתי. הייתי בהלם, לא זוכר איך הייתי שם, הייתי מוכן לשלם הכל רק בשביל לצאת משם, מה שהם רוצים, אחרי איום, צעקות, לא היה לי מעמד כזה בחיים...". (עמ' 119 לפרוט', ש' 8-5).

29. בחקירה הנגדית, מסר הנאשם כי אחד השוטרים צעק ואיים עליו, בתום החקירה הראשונה. באותה סיטואציה הוא הרגיש שהשוטר הולך לתת לו מכות - (פרוט' עמ' 122 ש' 25-9).

יודגש כי ב"כ הנאשם לא העלה טענת זוטא.

### **תאאר ווהיב כעדים עוינים:**

30. השאלה העומדת על הפרק, היא איזה גרסה אמינה יותר, הגרסה שמסרו אותה תאאר ווהיב במשטרה או זו שמסרו בבית המשפט?

31. בהקשר לעד עוין שהודעתו הוגשה לבית המשפט, יש להפנות לסעיף 10א(א) לפקודת הראיות, אשר קובע הסדר משפטי - אופן הגשת האמרה, קבילותה וקביעת משקלה הראייתית - ביחס לאמרה בכתב שנתן עד מחוץ לכותלי בית המשפט והתכחש לה בעדותו בפני בית המשפט. לענייננו רלוונטיים סעיף 10א(א) וסעיפים 10א(ג)-(ד) שנוסחם כדלקמן:

"(א) אמרה בכתב שנתן עד מחוץ לבית המשפט תהיה קבילה כראיה בהליך פלילי אם נתקיימו אלה:

(1) מתן האמרה הוכח במשפט;

(2) נותן האמרה הוא עד במשפט וניתנה לצדדים הזדמנות לחקרו;

(3) העדות שונה, לדעת בית המשפט, מן האמרה בפרט מהותי, או העד מכחיש את תוכן האמרה או טוען כי אינו זוכר את תכנה.

(ב) ...

(ג) בית המשפט רשאי לסמוך ממצאיו על אמרה שנתקבלה לפי סעיף זה, או על חלקה, והוא רשאי להעדיף את האמרה על עדותו של העד, והכל אם ראה לעשות כן לנוכח נסיבות העניין, לרבות נסיבות מתן האמרה, הראיות שהובאו במשפט, התנהגות העד במשפט ואותות האמת שנתגלו במהלך המשפט, והטעמים יירשמו.

(ד) לא יורשע אדם על סמך אמרה שנתקבלה לפי סעיף זה אלא אם יש בחומר הראיות דבר לחיזוקה".

32. בדנ"פ 4390/91 מדינת ישראל נ' חוסאם בן מוג'הד חג' יחיא. פ"ד מז(3), 661, נקבע כי:

"סעיף 10א דן בשתי הכרעות שיפוטיות נפרדות היכולות להצטרף זו לזו, אך הרצף של שתי ההחלטות והצטרפותן זו לזו מותנים בהחלטות שיפוטיות נפרדות: השלב הראשון ביטויו בעצם ההחלטה לקבל אמרה כראיה. השלב השני, הדורש שיקול נפרד, ביטויו בהחלטה האופציונאלית של בית המשפט לסמוך מימצאיו על אמרה שנתקבלה ואף להעדיפה על עדותו של העד בבית המשפט. במילים אחרות, אמרה יכולה להתקבל כראיה, אך בית המשפט לא יראה לבכרה על עדותו של העד, ויכול שייפלו שתי ההחלטות גם יחד. העניין נתון כאמור לשיקול דעתו ולהחלטתו העניינית והמנומקת של בית המשפט, אשר טעמיה עוברים בשבט הביקורת של ערכאת הערעור." (שם בעמ' 672-673).

33. בע"פ 6671/01 וחידי נ' מדינת ישראל, פ"ד נז(5) 76 (2003), הודגשה תכליתו של סעיף 10א' דנן וכך נאמר שם:

"תכליתו של סעיף 10א היא להבטיח את קיומו של ההליך השיפוטי כך שאיומים על עדים לא יצליחו לסכלו. לשם כך יש להבטיח שתוצאותיו של שיבוש ההליכים לא יישאו פרי. היישום של סעיף 10א בבתי המשפט רצוף ניסיונות של עבריינים לסכל את כוונת המחוקק ביצירת דרכים מתחכמות

**לעקיפת הסעיף, על־כן רשאי בית־המשפט, במקרים מעין אלה, להעדיף את  
ההודעה במשטרה, אם שוכנע באמיתותה."**

ראו גם, ע"פ 395/06 חליסטוב נ' מדינת ישראל, פסקה 18-17 (2006), וספרו של י' קדמי "על הראיות" (חלק ראשון) עמ' 312-328.

34. בבואנו ליישם את ההלכה הנ"ל על המקרה שבפנינו אנו מוצאים כי בענייננו מתקיימות כל הדרישות הקבועות בסעיף 10א' לפקודת הראיות וזאת כי:

הוכח במשפט כי האמרה ניתנה, מוסרי ההודעות, תאאר ווהיב העידו בבית המשפט ועמדה לצדדים הזכות לחקור אותם, עדותם בפני שונה בפרטים מהותיים מאמרותיהם המסבכות את הנאשם ואף התכחשו לחלק מההודעות.

35. בעדותם של תאאר ווהיב, בלט רצונם העז לחלץ את הנאשם מאחריות לשותפות באירוע.

36. על כן, הסעיף הנ"ל חל על הודעות תאאר ווהיב וכי לטעמי, בהתאם לסעיף 10א' (ג), יש להעדיף את הודעותיהם במשטרה על פני עדותם בפני וכעת יש לבחון האם יש די בראיות אלו כדי לבסס את הנטען על ידי המאשימה כנגד הנאשם?

37. אין קושי בענייננו למצוא דבר לחיזוק לאמור בהודעותיהם של תאאר ווהיב, והסתירות העולות מגרסותיהם של העדים - תאאר בעדותו בפני טען שהנאשם בכלל לא ירד מהרכב בזמן הרלוונטי לכתב האישום, ואילו ווהיב מסר כי הנאשם כן ירד מהרכב אך טען כי לא הוא זה שהצית את הצימר.

38. לא זו אף זו, העדים ווהיב ותאאר עשו עלי רושם שלילי. עדותם בפני הייתה מגמתית ומלאה סתירות. עדותם במשטרה משקפת את התרחשות הדברים כהוויתם. כאמור, ניתן לראות בהודעותיו של הנאשם במשטרה כדבר לחיזוק הודעותיהם של השותפים.

39. על כן, ולפי האמור בהודעות שמסרו העדים, תאאר ווהיב, נמצא כי הנאשם בעת שהגיעו לכפר סאג'ור, ירד מהרכב והתלווה לתאאר עד שהגיעו לצימר, תאאר שפך טרפנטין על קורות העץ, והנאשם בעצמו הצית את קורות העץ באמצעות מצית שהיה בחזקתו.

**עדות כבושה:**

40. האם יש לראות בעדותו של הנאשם כעדות כבושה?

עמוד 7

41. כידוע עדות שלא נמסרה בהזדמנות הראשונה היא בבחינת "עדות כבושה", וככל שתקופת כבישת העדות ארוכה יותר וההסבר לכך תלוש מהמציאות, משקל ומהימנות העדות פוחתת. לכן, הלכה היא שערכה הראייתי של עדות כבושה הוא מועט, אלא אם ניתן הסבר מספק לכבישת העדות - ע"פ 6992/08 כץ נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 12.10.2009); ע"פ 1645/08 פלוני נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 3.9.2009); ע"פ 3687/07 טוכלי נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 20.2.2008); ע"פ 190/82 מרקוס נ' מדינת ישראל, פ"ד לז(1) 284, 225 (1983); ע"פ 4223/07 פלוני נ' מדינת ישראל (ניתן ביום 29.11.2007); ע"פ 5612/92 מדינת ישראל נ' בארי, פ"ד מח (1) 361, 302 (1993).

לכבישת עדות הנאשם לא ניתן כל הסבר.

42. ב"כ המאשימה בסיכומיו התייחס לעדותו של הנאשם כעדות כבושה. הוא ציין כי הטענות שהעלה הנאשם כנגד השוטר שצעק ואיים עליו לא הוזכרו בשום מקום אחר במהלך החקירה.

אזכיר שהנאשם לא טען לזוטא וביקש פסילת הודאותיו.

43. עדותו של הנאשם בבית המשפט הייתה רצופה סתירות ותמיהות. הנאשם ניסה לחלץ עצמו מאחריות למעשיו תוך שימוש בטענות שקריות, מבלי שיהיה מסוגל לספק תשובות קוהרנטיות ומניחות את הדעת לבעיות שהתגלו בגרסתו, ומבלי להביא בפני בית המשפט ראיות אשר יתמכו בטענותיו.

גם מבלי להתייחס לעדות הנאשם כעדות כבושה אומר כי הוא לא עשה עלי רושם חיובי, בלשון המעטה, ועדותו אינה אמינה בעיני, כך שיש לדחותה מכל וכל.

### טענת השכרות:

44. במסגרת סיכומיו בע"פ טען ב"כ הנאשם כי הנאשם היה שיכור בעת ביצוע העבירה ולכן יש תחולה לסייג השכרות על ביצוע עבירת ההצתה.

45. סייג השכרות קבוע בסעיף 34ט לחוק העונשין וזו לשונו:

"(א) לא יישא אדם באחריות פלילית למעשה שעשה במצב של שכרות שנגרמה שלא בהתנהגותו הנשלטת או שלא מדעתו.

(ב) עשה אדם מעשה במצב של שכרות והוא גרם למצב זה בהתנהגותו הנשלטת ומדעת, רואים אותו כמי שעשה את המעשה במחשבה פלילית, אם העבירה היא של התנהגות, או באדישות אם



העבירה מותנית גם בתוצאה.

(ג) גרם אדם למצב השכרות כדי לעבור בו את העבירה, רואים אותו כמי שעבר אותה במחשבה פלילית אם היא עבירה של התנהגות, או בכוונה אם היא מותנית גם בתוצאה.

(ד) בסעיף זה, "מצב של שכרות" - מצב שבו נמצא אדם בהשפעת חומר אלכוהולי, סם מסוכן או גורם מסמם אחר, ועקב כך הוא חסר יכולת של ממש, בשעת המעשה, להבין את אשר עשה או את הפסול שבמעשהו, או להימנע מעשיית המעשה.

(ה) סעיפים קטנים (א), (ב) ו-(ג) חלים גם על מי שלא היה חסר יכולת כאמור בסעיף קטן (ד), אך עקב שכרות חלקית לא היה מודע, בשעת מעשה, לפרט מפרטי העבירה"

46. סעיף 34 לחוק קובע:

"חזקה על מעשה שנעשה בתנאים שאין בהם סייג לאחריות פלילית".

חזקה זו מטילה את הנטל להוכחת מצב השכרות ולקיומם של התנאים הנדרשים לשם החלת סייג השכרות על כתפי הנאשם.

47. אם הנאשם הניח תשתית ראייתית מספיקה כדי לעורר ספק סביר בדבר התקיימותו של הסייג, יחול סעיף 34 כב(ב) לחוק, ולפיו "התעורר ספק סביר שמא קיים סייג לאחריות פלילית, והספק לא הוסר, יחול הסייג".

48. בעניינו, אין כל ממצא מעבדתי או ראיה מטעם מומחה אודות מידת שכרותו של הנאשם.

הנאשם העיד בבית משפט כי היה שכור במהלך הנסיעה עם הנאשמים האחרים וגם במהלך ההצתה (עמ' 118 לפרוט', ש' 17). בהמשך מסר כי במהלך הנסיעה "שתיתי הרבה" (עמ' 120 לפרוט' ש' 28).

עם זאת בהודעתו במשטרה, כשנשאל אם היה שתוי במהלך הנסיעה ענה "כן התחלתי בשני בקבוקי בירה. זה מה ששתיתי עד עכשיו" (ת/10). גם תאאר בהודעתו במשטרה (ת/38), כשנשאל מדוע פיראס השתתף בשריפת הצימר, ענה "לא יודע, הכל בגלל השתיה" עוד מסר כי הוא, פיראס ווהיב היו שתויים.

49. כאמור, במהלך ההובלה וההצבעה (ת/32) תיאר הנאשם את התרחשות הדברים ומסר, כי מי ששפך את הטרפנטין על קורות העץ זה היה תאאר וכי הוא זה שהצית אותם באמצעות מצית. פירוט פעולות אלה, אינו יכול להתקיים בכפיפה אחת עם טענת השכרות ולדור תחת אותה קורת גג.

50. בע"פ 7164/10, ג'אן נ' מד"י, (ניתן ביום 1/12/11), ניתח בית המשפט בהרחבה את סייג השכרות, עמד על מהותו, גבולותיו והדרכים להוכחתו. וכך נאמר בפסק הדין:

"אין חולק כי המערער היה נתון להשפעת אלכוהול בעת התרחשות האירועים. השוטרים שעצרו את המערער בתום המרדף, סברו שהיה שרוי בגילופין, והדבר מצא ביטוי בדוחות הפעולה של שניים מהם ... ברם, בכך לא סגי, מאחר שהיה על המערער להראות כי נתקיימו בו כל שלושת התנאים המצטברים שפורטו לעיל. כך, לדוגמה, בעובדה שבדמו של המערער נמצא ריכוז אלכוהול, לא די כדי להגיע למסקנה כי פעל "במצב של שכרות" ויפיים לענייננו דברי השופט א' לוי בעניין טיקמן (שם, פסקה 13):

"... ממצא לפיו בדמו של המבצע נמצא חומר משכר, יהא ריכוזו גבוה כאשר יהא, אינה מובילה מיניה וביה למסקנה כי הוא פעל במצב של שכרות. הסתפקות בראיה זו לבדה משמעותה היא זניחת הדרישה לקשר סיבתי בין צריכת החומר המשכר לבין השפעתו על תפקודו של הנאשם. מוכן אני להניח, כי כאשר בדמו של המבצע נמצא ריכוז גבוה במיוחד של חומר משכר - וכך אניח לגבי המערער שבפנינו - כי אז ניתן לצאת מנקודת מוצא שלצריכתו של החומר המשכר נלוותה גם השפעה כלשהי על תפקודו. אולם, כאמור, גם בהשפעה זו לא די, וכדי לחסות בצילה של הגנת השכרות על הטוען לתחולתה להראות כי לחומר המשכר הייתה השפעה של ממש על תודעתו והבנתו או על יכולתו לשלוט במעשיו. מסקנה זו מקבלת משנה תוקף, לאור העובדה כי השפעתם של המשקאות המשכרים היא אינדיבידואלית לכל אדם, והשפעתה תלויה במגוון של משתנים, בהם גם הרגלו בצריכתם של חומרים אלה, נתונים גנטיים אישיים, ועוד...

ובדומה, נאמר בעניין זלנצקי:

"ברם, בכך אין די, שכן גם אם אמנם הייתה בדמו של המערער רמה גבוהה של אלכוהול בעת ביצוע מעשה העבירה, אין הדבר מוביל מיניה וביה למסקנה כי ביצע את העבירה במצב של שכרות או של שכרות חלקית (שם, פסקה 46)."

על מנת להכריע בשאלה האם הנאשם הגיע למצב של שכרות ולתנאים המצטברים הנדרשים כדי לשלול את יסוד הכוונה, הציבה הפסיקה שורה של אינדיקציות ראייתיות כמו: עדויות לגבי כמויות האלכוהול ששתה הנאשם או לגבי סימני שכרות בנאשם; עדויות מומחים לגבי מצב שכרות הנאשם על פי בדיקת דמו ונתוניו האישיים; פעולות שביצע הנאשם והצהרות שהשמיע במהלך האירוע ובסמוך לפניו ולאחריו; זכרונו של הנאשם את הפרטים הנוגעים לביצוע העבירה...

.....

מהפסיקה עולה כי "לא בנקל יקבע בית המשפט שהנאשם היה במצב של שכרות חלקית, בגינה לא צפה את תוצאות מעשיו, ובעקבות כך לא גיבש את הכוונה הנדרשת בהגדרת העבירה" (עניין סטקלר בפסקה 64 לפסק דינה של השופטת ארבל).



הרף הנדרש בפסיקה לשם הכרה במצב של שכרות הוא רף גבוה עד-אין-גבוה, ואנו מוצאים בפסיקה דחייה של טענה לתחולת סייג השכרות והרשעה אפילו בעבירה החמורה של רצח בכוונה תחילה, גם במצבים בהם הוכח ש"רמת שכרותו של המערער הייתה גבוהה ועמוקה" (עניין אבליים, בעמ' 190), שהיה תחת השפעת אלכוהול ומעצוריו הנפשיים התרופפו (עניין זלנצקי), שהיה "שתוי לחלוטין ואחוז סחרחרת" (עניין רומנצקו), שהיה "שיכור מאוד בעת ביצוע המעשה" ותואר על ידי שוטרים ועדים כמי שהיה "במצב מסטול לגמרי, שיכור מסריח, מזיע, רואים דבר כזה רק בסרטים" (עניין סטקלר פסקאות 66-67 לפסק דינה של השופטת ארבל). ברי כי מדיניות משפטית עומדת מאחורי רף גבוה זה... (פסקאות 13 ו-14 לפסק הדין).

51. עולה מכל האמור, שאין לקבל את גרסתו של הנאשם אודות מצב השכרות, ואף האינדיקציות העולות מעדותו שלו, בין השאר, אינן תומכות בטענה כי המעשה נעשה במצב של שכרות. יתרה מזו, גם בהנחה שהנאשם היה במצב שכרות הרי הוא גרם למצב זה "בהתנהגותו הנשלטת ומדעת", לכן בהתאם לסעיף 34ט לחוק העונשין:

**"רואים אותו כמי שעשה את המעשה במחשבה פלילית, אם העבירה היא של התנהגות, או באדישות אם העבירה מותנית גם בתוצאה".**

52. הנאשם לא הצליח לשכנע כי קיים ספק סביר, שמא האלכוהול ששתה הביאו למצב של חוסר "יכולת של ממש" להבין המעשה או הפסול, או להימנע מהמעשה. אף אין אינדיקציה מספקת כי הנאשם לא היה מודע לפרט מוגדר מפרטי העבירה עקב שכרות "חלקית". לפיכך, הגנת השכרות נדחית.

#### **המסגרת הנורמטיבית - עבירת ההצתה:**

53. לפי תשובת הנאשם לכתב האישום, ומסיכומי בא כוחו, עולה כי הוא טוען שחלקו של הנאשם באירוע עולה לכדי סיוע בלבד.

54. מנגד ב"כ המאשימה טען כי לא יכולה להיות מחלוקת על כך שאדם אשר במו-ידיו מחזיק מצית, מקרב את המצית לחומר דליק שנשפך על קיר עשוי מעץ, וגורם בכך להבערת אש, הינו בגדר מבצע עיקרי ולא בגדר מסייע.

55. סעיף 448 לחוק העונשין קובע כדלקמן:

**"המשלח אש במזיד בדבר לא לו, דינו - מאסר חמש עשרה שנים";**

56. היסוד העובדתי לעבירת ההצתה הנו "המשלח אש ... בדבר לא לו...".

57. במקרה הנדון המאשימה הצליחה להוכיח מעבר לכל ספק סביר כי הנאשם היה זה שהצית את קורות העץ, באמצעות מצית שהיה בחזקתו, וזאת לאחר שתאאר שפך עליהן טרפנטין.

עובדה זו יש בה כדי לקיים את היסוד העובדתי הנדרש לעבירה זו, שהוא שילוח אש בדבר לא לו.

58. המצב הנפשי הדרוש לעבירת ההצתה הינו, פיזיות ואין ספק, כי המסקנה המתבקשת מהממצאים העובדתיים כפי שנקבעו לעיל הינה, כי אצל הנאשם התקיימה גם המודעות למעשה ולתוצאותיו האפשריות וגם חוסר האכפתיות לתוצאה, אם לא לומר החפציות בתוצאה.

59. אין בהגדרת העבירה התייחסות לתוצאה, ועל כן בפנינו עבירה התנהגותית. מכאן שבפני אירוע שבו הנאשם ביצע עבירה מושלמת.

## סוף דבר:

60. לאור כל האמור לעיל, הגעתי לכלל מסקנה שהמאשימה הוכיחה את העובדות הנטענות בכתב האישום, מעבר לכל ספק סביר וכי העובדות מקימות את העבירה שמיוחסת לנאשם ומכאן שאני מחליט להרשיעו בעבירת הצתה לפי סעיף 448(א) רישא וסעיף 29 לחוק.

ניתנה היום, כ"ב כסלו תשע"ה, 14 דצמבר 2014, במעמד בא כוח המאשימה עו"ד ענאן ג'אנם, הנאשם שהתייצב בעצמו ובא כוחו עו"ד ח. שוורצברג.